

AktieRadium

RADIUS

NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUDRAAIERS

nr.
64
december
2009

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

BESTUUR

Voorzitter: Vacant

Secretaris: Aat Meijboom,

L. de Raatlaan 15, 3209 AR Hekelingen

e-mail: aatmeijboom@tiscali.nl

tel. 0181 639 728

Penningmeester: Bert (A.) Rosbach,

Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam,

tel. 010 418 47 86. e-mail: a.rosbach@chello.nl

Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.

Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,

J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg,

tel. 0294 253 421, e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl

Lid: Jan (J.Q.) van der Ploeg, Jasper (J) van de Visch.

REDACTIECOMMISSIE

Eindredacteur: A.M. Braspenning, Bloemkeshof 85, 5301

WS Zaltbommel. Tel. 0418-513349. E-mail: aktieradius@

kpnmail.nl

ADVERTENTIES

Wim (W.) te Winkel, Mispel 4, 7621 WB Borne,

tel. 074 266 21 82, e-mail: te.winkel@home.nl

AFDELINGSCONTACTPERSONEN

Amsterdam	Rik Mars	tel. 020 490 48 87
Arnhem/ Nijmegen	Jaap Boks	tel. 0481 372 495
Den Haag	Lex Polderman	tel. 070 323 27 07
Dommeldraaiers	Willem v/d Heuvel	tel. 0413 265 145
Flevohoutdraaiers	T. van der Kolk	tel. 0341 418 128
Haarlem	Joop Wiezer	tel. 023 524 57 72
Haarlemmermeer	Klaas Dikstaal	tel. 020 659 29 77
Limburg	Jan Hovens	tel. 077 354 97 17
Lochem	Hans Langkamp	tel. 0547 351 881
Noord	Willem v.d. Schors	tel. 0594 213326
Noord-Holland N.	Aad Sneebocr	tel. 0229 270 982
Rotterdam	Bert Rosbach	tel. 010 418 4786
Utrecht	Jasper v.d. Visch	tel. 034 621 23 68
Veluwe	Bob Kemmerink	tel. 038 454 05 40
De Waarden	G. de Jong	tel. 0182 382 973
Zeeland	Ko Marinissen	tel. 0113 695 970

KOPIJ

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redactie verzocht u uw bijdragen zes weken vóór deze verschijningsdata liefst op CD of per e-mail aan te leveren. Foto's en tekeningen graag voorzien van uw naam zodat wij deze kunnen terugsturen.

Uiterste inleverdatum AktieRadius 65:

1 februari 2010

Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur en/of de redactie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten verantwoordelijkheid van RADIUS en de redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

Website RADIUS: www.houtdraaien.com

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn.

Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de bestuurstafel

In de vorige uitgave van AktieRadius schreef ik u dat er een oproep van enige leden opgenomen was om te komen tot een nieuwe redactie voor ons verenigingsblad AktieRadius. Welnu, dit heeft gelukkig effect gehad, van individuele leden tot reacties uit de afdelingen.

Op 24 oktober j.l. is er een gecombineerde vergadering gehouden met het bestuur, de acp's en leden die interesse toonden in het voortbestaan van ons blad en hieraan een wezenlijke bijdrage willen leveren. In deze vergadering werden spijkers met koppen geslagen. Normaal gesproken gebruiken houtdraaiers geen spijkers maar in dit geval wel. Zoals het er nu uitziet hebben we een zeer goede kans dat er een nieuwe redactie is, uitgebreid met een aantal 'correspondenten' die duidelijke toezeggingen hebben gedaan om op regelmatige wijze de redactie te voorzien van nieuwe artikelen.

Ook is er tijdens deze vergadering gesproken over mogelijkheden om het houtdraaien naar

een nog 'hoger' peil te brengen m.b.t. vormgeving en/of gebruik van andere materialen. Kortom, er zijn genoeg nieuwe ideeën naar voren gebracht die een nadere uitwerking verdienen. U hoort hier binnenkort meer over.

Als laatste wil ik u oproepen in navolging van onze zuiderburen, uw e-mailadres aan onze ledenadministrateur (ruud.vanoorschot@het-net.nl) door te geven.

Voor de regionale DemoDag in voorjaar 2010, die georganiseerd wordt door afdeling Noord, is een perfecte locatie gevonden, namelijk het Dr.Nassaucollege in Assen. Een uitnodiging hiervoor ontvangt u bijtijds.

Dit is alweer de laatste uitgave van 2009, rest mij niets anders dan u hele fijne feestdagen te wensen en een goede gezondheid. Tot ziens in 2010.

Aat Meijboom

Van de redactie

Dit nummer van AktieRadius is het laatste nummer dat ik als redacteur voor u samengesteld heb. Onder de inspirerende leiding van Jan van der Meer is een nieuwe RedactieCommissie gevormd waarbij Arie Braspenning de taak van eindredacteur en contactpersoon op zich heeft genomen. Dit betekent ook dat u vanaf nu uw bijdragen voor AktieRadius naar een nieuw e-mailadres (aktieradius@kpnmail.nl) moet sturen.

Vanaf nummer 27 ben ik betrokken geweest bij het tot stand komen van AktieRadius. Bijna altijd heb ik dit met plezier gedaan. Verheugend

is het te constateren dat er de laatste tijd veel positieve geluiden te horen zijn over ons blad. Ik wens de nieuwe RedactieCommissie veel succes en veel plezier bij het samenstellen van AktieRadius. De leden van de RedactieCommissie zullen zich in de volgende uitgave aan u voorstellen en daarbij iets van hun plannen met ons blad aan u vertellen. Ik dank u voor het in mij gestelde vertrouwen.

Tot slot wens ik u veel leesplezier en inspiratie met 'mijn' laatste nummer, fijne feestdagen en een gezond en goed draaiend 2010.

René Wetzels

Het draaien van een Viking

De opdracht in juli voor de afdeling Haarlemmermeer en omstreken was het draaien van deze Viking. Door middel van een foto, geleverd door Jan van der Ploeg, heb ik 2 tekeningen gemaakt en door een aantal foto's laat ik één van de manieren zien om hem te maken.

Foto 1

Een overzicht van het door mij verzamelde hout. De Viking bestaat uit een voetje van kersen, het lijf van esdoorn, hoofd en hand van taxus, helm van acacia, schild en speer van essen. De oogjes zijn van ebben en de neus van red heart.

Foto 2

Het voetje is aan de onderkant vlak geschaafd en rechthoekig gezaagd 80 x 80 mm. Hierna is

het met behulp van dubbelzijdig plakband en met behulp van het tegencentreer zuiver centraal op een hulpstuk geplakt.

Foto 3

Met een 10 mm guts is het voetje in de juiste vorm gedraaid en heel voorzichtig geschuurd, i.v.m. de hoeken. De afwerking is met melamine lak gedaan. Het pennetje heeft een diameter van 30 mm en is 20 mm lang.

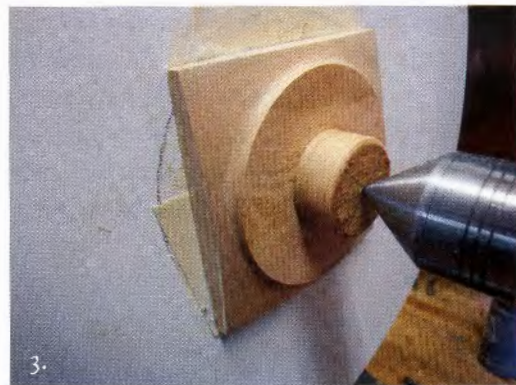

Foto 4

Het stuk esdoorn voor het lijf is opgespannen in de klauwplaat en op een maat van $\varnothing 80$ mm gedraaid. Om trillen te voorkomen wordt gebruik gemaakt van het tegencenter.

Foto 5

De onderkant is vlak gedraaid waarna een gat van 30 mm wordt geboord, diep 50 mm. Dit gat van 50 mm diep gebruik ik ook als kamertje om later het stuk esdoorn inwendig op te spannen.

Foto 6

Het voetje is in het gat geplaatst om de onderkant iets hol te draaien om wiebelen te voorkomen.

Foto 7

De maat van het onderlijf en bovenlijf wordt met de steekbeitel op maat ingestoken en de onderkant wordt met het voetje pasgedraaid. Voorzichtig met de ronddraaiende hoeken van het voetje.

Cursus Snijdend Houtdraaien door Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max. 3 personen) leer je op een grote bank (Wema, Jet) met zelfvertrouwen en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiscursus I en II (8 x 4 uur) € 380

Voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers die het juiste spoor nog niet gevonden hebben (II).

Vervolgcurcus (4 x 4 uur) € 190

Tussen de centers en voor de kop. Het uitbouwen van de reeds geleerde kennis en kunde.

Inschrijfformulier en informatie
Christiaan Jörg W. Heukelslaan 6
3581 SP Utrecht
Tel. 030 – 2513 684
info@christiaanjorg.nl

www.christiaanjorg.nl

Foto 8

Met een 10 mm guts wordt het onderlijf volgens de tekening in vorm gedraaid en het bovenlijf met de platte beitel of grote guts.

Foto 9

Met een zelfgemaakte steun teken ik hier de plek af om de 2 gaten van 8 mm voor het handje en schild in het midden van het bovenlijf te boren.

Foto 10

Met de indexring gaten zet ik de vaste kop vast. Door het koperen pijpje past een 8 mm boor en kan ik vrij zuiver de gaatjes $\varnothing 15$ mm diep boren.

Foto 11

Door middel van andere klauwen is het lijf in het 50 mm diep geboorde gat opnieuw opgespannen en eventueel uitgericht met behulp van het tegencentreer.

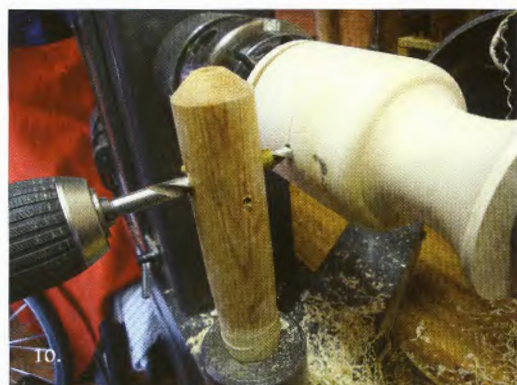

Foto 12

Het uitsteeksel is ingestoken ter grootte van de onderkant van het hoofd. De schouder kan nu tot aan dit uitsteeksel op maat gedraaid worden.

Foto 13

Als de schouder is afgedraaid wordt het pennetje gedraaid van $\varnothing$ 10 mm, lang 10 mm om het hoofd op vast te zetten.

Foto 14

Met de platte beitel worden 3 V-vormige groefjes gestoken. Daarna wordt met een dun ijzer of koperdraadje een sierrandje ingebrand. Het draad is aan het einde aan stokjes bevestigd om de handen te beschermen.

Foto 15

Hier is het lijf compleet en afgewerkt met melamine lak.

Foto 16

Een stukje taxus is in de klauw opgespannen en begonnen wordt met het gaatje van $\varnothing$ 10 mm te boren om het hoofd op het lijf te plaatsen.

Foto 17

Het lijf wordt m.b.v. het tegencentre voor proef vast gezet om te controleren of alles past. Het hoofd wordt nu in de juiste vorm gedraaid. Daarna worden de gaatjes voor de ogen en neus met een potlood lijntje afgetekend en uit de vrije hand geboord. Aan de bovenkant van het hoofd wordt een pennetje van $\varnothing$ 10 mm, lang 10 mm gedraaid om de helm op te zetten.

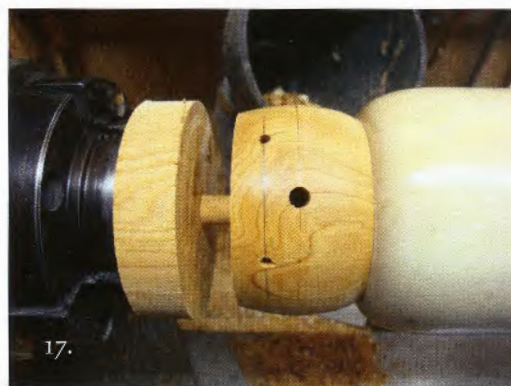

Foto 18

Uit een stukje ebben worden de oogjes en de neus gedraaid.

Foto 19

Een stukje robinia is opgespannen in de klauw om de helm te draaien.

Foto 20

Als eerste wordt de helm uitgehold tot de vereiste diepte van $\varnothing 40$ mm.

Foto 21

Hier wordt het gat geboord om het 10 mm pennetje van het hoofd in te plaatsen en het hoofd te centreren in de helm.

Foto 22

De binnenkant van de helm wordt op maat gedraaid. Met behulp van de tekening en passen en meten moet de helm zo mooi mogelijk over het hoofd vallen. Hier helpt het centreren met het pennetje om het hoofd mooi op z'n plaats te krijgen.

Foto 23

De buitenkant van de helm wordt in model gedraaid met een modelguts. Probeer een gelijkmatige wanddikte van 2 mm te bereiken.

Foto 24

Hier is te zien hoe het gedeelte wordt afgetekend en weggezaagd voor het gezicht. Eerst wordt de bovenkant voorzichtig ingezaagd en daarna de zijkanten. Ik vind een kleine ijzerzaag het beste zagen.

Foto 25

Het hoofdje wordt nogmaals gepast. Zoals nu is te zien moet de dikte van de helm in één keer goed gedraaid zijn, want er is nu niet veel meer aan te veranderen.

Foto 26

De afgezaagde kanten van de helm worden met de hand recht en glad geschuurd en eventueel waar nodig met een normale houtbeitel afgestoken.

Foto 27

De helm wordt weer op een hulpstuk geklemd met behulp van een 10 mm pennetje. Eventueel vastzetten met het tegencenter of tape tegen het weg schieten. De bovenkant van de helm kan nu in model worden gedraaid met de modelguts.

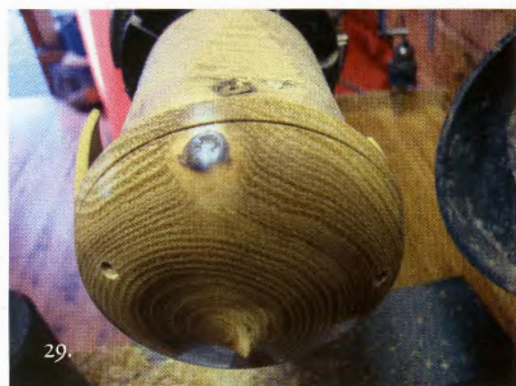

Foto 28

Met behulp van een opgespannen lamswollen verfröl polijst ik hier de helm.

Foto 29

De helm wordt weer op het hulpstuk gezet en de gaatjes voor de hoorntjes worden geboord. Voor het vastzetten van de hoorntjes gebruik ik stukjes van een saté prikker.

Artikel wordt vervolgd in AktieRadius nr. 65

Nieuwe materialen

Zoals we konden lezen in het artikel van Jan Hovens over de geschiedenis van het hout-draaien (AR61) zijn er vele materialen die gedraaid kunnen worden. Een aantal leden van onze vereniging gebruikt in zijn houten werkstukken andere materialen.

Er is veel kennis aanwezig in de vereniging en die kennis willen we bundelen en delen met de leden van Radius. Wie van u heeft ervaring met het verwerken van andere materialen? We weten van mensen die been draaien, ivoor, albast, kunststof, tin, koper; wellicht zijn er nog andere materialen die verwerkt worden. Wij vragen u contact op te nemen met onder-

getekende en dan kijken we samen met u hoe we uw ervaring en kennis kunnen vastleggen.

Vanaf nu publiceren we in elk nummer van Aktie Radius een artikel over het draaien van andere materialen. Op een van de komende DemoDagen zal ook aandacht gegeven worden aan dit onderwerp. U wordt daarover op de hoogte gehouden.

Iet Feith

E-mail: b&bdehaasindebedstee@xs4all.nl

Met de Dommeldraaiers naar Diest

Op een van onze bijeenkomsten hadden we besloten om een trip te maken naar Diest. 'Diest, waar ligt dat?' was de eerste vraag na het voorstel van onze voorzitter. Wat zouden we daar gaan doen? Diest ligt in België ergens tussen Leuven en Hasselt. Daar woont een bijzondere houtdraaier. Nou ja, een bijzondere draaier hadden we wel eens meer gezien. Maar na nadere uitleg werd besloten op 9 mei met de Dommeldraaiers naar Diest te gaan. We zouden een groot deel van de dag weg zijn en dat was niet voor iedereen mogelijk, maar een man of tien zag het wel zitten en zo geschiedde.

Wij hebben een slimme voorzitter, genaamd Piet en dus verzamelden wij ons bij hem in Bergeijk om een uur of negen. Hij zegt, dat hij een echte Bergeijker is, maar volgens mij is hij een halve Belg. Hoc rijden we, was de vraag en we keken afwachtend naar Piet. "Jullie rijden maar achter mij aan" grijnsde hij "ik ben tenslotte de voorzitter." Op naar Diest. Aangekomen in Diest werden we verwelkomd door een oudere, niet al te grote man met een enorme bos haar, die keurig in het pak gestoken was, compleet met das. Een draaier? dachten wij. Nee, geen draaier, maar een kunstenaar, zoals later bleek.

Enkele van paddestoelen van Omer Hannes

Onze gastheer Omer Hannes

Omer Hannes stelde zich aan ons voor en bracht ons naar een laag gebouw, dat er uit zag als een fabriek. Later bleek dat ook het geval te zijn. Zijn voormalige fabriek, waar katoenen schorten, tafelkleedjes en T-shirts werden gemaakt. Hij was al jaren geleden gestopt, omdat China en India de helft goedkoper leverden. Het gebouw is, ik schat, ongeveer 50 bij 50 meter. Toen wij binnenkwamen, vielen onze monden open van verbazing. Behalve bij Piet, die lachend zei: "Heb ik teveel gezegd?" Dat had Piet niet, want de hele ruimte stond vol met kunstwerken; gedeeltelijk gedraaid en gedeeltelijk gestoken. Met oude materialen en versiersels bewerkt tot iets unieks. Omer bleek tevens een goed verteller te zijn. Hij wist bij elk werkstuk een verhaal op te dissen.

Wat hebben we daar gezien? Ik denk wel vijftig verschillende klokken, vooral grote wandklokken. Er waren hoeden, gedraaid van hout, maar ook schitterende hoeden van papier-maché met onder de hoed etalagepoppen in prachtige kledij. Ook stonden er paddestoelen van minstens een meter hoog, waarbij creatief gebruik gemaakt was van vormen, regelrecht uit de natuur terecht gekomen in de handen van Omer. En dan de grote schalen, dikwijls ver-

Hoeden worden geshowd door modellen

Onze voorzitter Piet Theuws als model

sierd met gestoken bloemen of andere materialen..... Voor wat we daar zagen zijn geen superlatieven te bedenken.

We hadden ons voorgenomen een uur of twee te blijven maar om 12 uur waren wij nog niet uitgekeken en Omer had nog veel te vertellen. Onze gastheer wilde wel koffie schenken, maar we moesten die zelf zetten. En waar heb je een voorzitter voor? Juist, Piet zette de koffie. Verschillende kopjes en nog meer verschillende schoteltjes kwamen te voorschijn. En, niet te vergeten, ook kockjes. Die oude kerels zijn vaak zoetekauwen, hoor. De koffie werd gedronken in zijn woonhuis aan de overzijde. Zijn huiskamer was het tweede museum. Een ruimte, volgestouwd met allerlei met aandacht gemaakte voorwerpen en daarbij kwa-

men de bijpassende verhalen van Omer. Na de koffie gingen we weer terug naar de vroegere fabriek, want we hadden nog niet alles gezien, zoals zijn eerste zelfgemaakte draaibank en zijn houtopslag voor de komende honderd jaar. We mochten een blik werpen op zijn bijzonder gereedschap, dat hij meestal zelf vervaardigd had of vermaakt. Hoe begin je met het uithollen van een zeer grote schaal; met een draaibeitel? Welnee, Omer begint - om uit te hollen - met de cirkelzaag. Volgens hem gaat dat veel vlugger!! Kortom, wat wij daar gezien en gehoord hebben lukt niet in twee uurtjes en we vertrokken pas om kwart over twee huiswaarts. Bericht voor de thuisblijvers: jullie hebben veel gemist.

Willem van den Heuvel.

AktieRadius blijft bestaan!

Langs deze weg wil ik alle leden bedanken, die tijdens de verschillende bijeenkomsten mijn voorstel voor een nieuwe redactiecommissie besproken en besloten hebben om tot actie over te gaan.. In de vergadering van acp'ers hebben zich verschillende leden gemeld, die deel willen uitmaken van de commissie. Inmiddels is tijdens de demodag de eerste kennismaking en bespreking geweest. Uw wens en actie resulteren erin, dat u ook in de toekomst Aktie Radius - een bindmiddel voor de vereniging - blijft ontvangen.

Jan van der Meer

TORMEK
Sharpening Innovation

Nieuwe supergrind slijpstenen!

Blackstone silicon SB-250

Voor het slijpen van HSS,
Korrel 220.

www.tormek.nl

Japanse watersteen SJ-250

Deze steen beschikt over een extra fijne
korrel voor handgereedschap dat
minimaal geslepen moet worden. Ideaal
voor snijgereedschap. Korrel 4000.

www.tormek.nl

Tormek DVD

Voor €5 kunt u de Tormek
introdutctie DVD bestellen
waarop de werkwijze per
slijphulpstuk duidelijk wordt
uitgelegd.

Hegner Nederland Fermiweg 16, 3208 KT, Spijkenisse.
Tel: 0181-647535 www.hegner.nl
Fax: 0181-647311 rob@hegner.nl

AFH Fijnhout

DE hardhout specialist voor bedrijf en particulier

- 80 soorten op voorraad
- Teak (o.a. dekdeeltjes)
- Plaatmat. (o.a. Bruynzeel hh)
- Bladen (aanrecht/tafel)
- Fineer
- Eigen zagerij

Amsterdamsche Fijnhouthandel

Minervahavenweg 14 Westpoort 3098 Tel. 020 -682 80 79 Fax 020-684 31 54
e-mail: afh@fijnhout.nl homepage: www.fijnhout.nl

AFDELINGSNIEUWS

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen toegankelijk. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Amsterdam

Informatie bij de afdelingscontactpersoon Rik Mars: 020 4904 887 of Rik.Mars@hotmail.com

Voor de agenda, verslagen en opdrachten, zie ook: www.rikmars.eu

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Onderstaande bijeenkomsten worden in 2010 gehouden op een zaterdag van 9.30 uur tot 12.30 uur in het clublokaal 'The Meeting' St. Maartenstraat te Elst (Gld). Bijeenkomsten:

16 januari: ringen draaien door A. Sneeboer, **13 februari:** jaarvergadering, **13 maart:** draaien van vazen door Adrie Bezemer op zijn nieuwe machine, **10 april, 15 mei, 18 september, 16 oktober, 20 november.**

Afdeling Den Haag

Info afdelingscontactpersoon (blz.2)

Afdeling Flevohoutdraaiers

Bijeenkomsten: **18 jan.** (schaal(tje) van minimaal 2 houtsoorten), **1 maart** (omkeerdraaiwerk), **19 april** (fruit: appels, peren etc., zo mogelijk gekleurd of naturel), **31 mei** (kruk / schaal op poot), **13 sept.** (etagère / fruitschaal op voet), **25 okt.** (klok), **6 dec.** (kerst(boom)versiering).

Afdeling Haarlem

Bijeenkomsten in 2010: **10 januari, 14 februari, 14 maart en 11 april.**

Aanvang 14.00 uur en worden gehouden bij Muck Douma, Groot Heiligland 18 te Haarlem.

Afdeling Haarlemmermeer

Bijeenkomsten:

Locatie: Protestantse Kerk, Havikstraat 5, 1171 DW Badhoevedorp, tel. 020 6593133

Afdeling Limburg

Info afdelingscontactpersoon (blz.2)

Afdeling Lochem

Bijeenkomsten in voorjaar 2010:

11 januari en 8 maart.

Locatie: Kunstlokaal 11, Bosberg 29, Borculo. Aanvang 19.30 uur

Afdeling Noord

Bijeenkomsten: **9 januari, 13 maart, 15 mei, 11 september en 27 november.**

Inloop: 12.00 uur, aanvang 12.30 uur. Locatie: Dependance Stadswerkplaats Groningen, Antillenstraat 2.

Afdeling Noord-Holland Noord

Bijeenkomsten in 2010: dinsdag **19 januari**, donderdag **4 maart**, dinsdag **20 april**, donderdag **27 mei**, donderdag **2 september**, donderdag **7 oktober**, zaterdag **6 november**, dinsdag **23 november.**

De avonden beginnen om 19.30 uur in het dorpshuis "de oude school", Dorpstraat 72, 1711 RK Hensbroek.

Afdeling Rotterdam

Info afdelingscontactpersoon (blz.2)

Afdeling Schijndel-Den Bosch

De Dommeldraaiers

Bijeenkomsten in 2010: **9 januari,**

20 februari, 3 april, 15 mei en 26 juni

Locatie: Cultureel Centrum Het Spectrum Steeg 9, 5482 WN te Schijndel

Afdeling Utrecht

Werkgroep 'De Lekstroom'

Bijeenkomsten: steeds op woensdag-middag 14.00 uur op de volgende data:

20 januari, 3 maart, 14 april, 19 mei,

23 juni, 8 september, 20 oktober 17

november, 22 december.

Locatie: de Oude School te Lopikerkapel

Afdeling Veluwe

Bijeenkomsten in 2010: **20 februari,**

8 mei, 18 september en 11 december

Locatie: een zaal van de Sionskerk, Asseltseweg 6, 8161 VV Epe

Afdeling De Waarden

Locatie: Adrie Bezemer

Afdeling Westelijk Noord Brabant/ Zeeland

De Scheldedraaiers

Bijeenkomsten elke eerste zaterdag van de maand in Het Ambachtencentrum, Kattendijksedijk te Goes. Aanvang 9.30 uur.

AGENDA

3 april Algemene Ledenvergadering, locatie is nog niet bekend

24 april Regionale DemoDag in het Dr. Nassacollege te Assen, organisatie door afdeling Noord

23 oktober DemoDag in De Meern

MUTATIES LEDENLIJST

Nieuwe leden 3de kwartaal 2009

- Berg J.M.H.M.van den, Rielseweg 22, 5643PE Eindhoven
- Berg M.C.van den, Laan 22, 1741EB Schagen
- Berkum B.van, Eemster 92, 7991PT Dwingelo
- Brink J.E. van den, Calandstraat 1, 4382JV Vlissingen
- Driessen R.W.M. Hogeweg 1, 5823CD Maashees
- Prins J. Vlierburgweg 23, 3848CZ Harderwijk
- Schoot Uiterkamp P.A.M. Vlotgrasweg 26, 8219PP Lelystad
- Schutte J.F. Platvoetsdijk 1, 7271NE Borculo
- Seijsener P.H. Veenenburgerlaan 39, 2182DB Hillegom

Verhuizingen

- Bax S. Gelkenhorsterweg 14bis, 3771RH Barneveld
- Hilt A. De Geep 11, 8754 BH Makkum
- Hectors M. en Anthonissen M. Douglaslaan 27, 2910 Essen, België

Oproep

In een vorige AktieRadius heb ik mijn bewondering uitgesproken voor u allen, leden van Radius. Want u allen te samen heeft er voor gezorgd dat het edele ambacht Houtdraaien gered is, tenminste voor wat betreft Nederland. En we staan niet alleen, ook in andere landen zijn amateurs opgestaan en hebben zich het ambacht aangetrokken. Er zijn verenigingen in Engeland, de Verenigde Staten, Australië, Nieuw Zeeland, België. In Frankrijk nog niet voor zover ik weet, alhoewel naar ik gehoord heb er wel les wordt gegeven. In Oostenrijk schijnt ook iets aan de gang te zijn. In Engeland wordt door "the Guild of Master Craftsman" een tijdschrift uitgegeven "Woodturning", wordt in meer dan 60 landen gelezen, zeggen ze. Daarin kom je steeds namen tegen van draaiers. Er worden bijeenkomsten, "wood-shows" georganiseerd, tentoonstellingen met prijzen voor het mooiste, het moeilijkste en noem maar op wat voor categoriën nog meer. Dit begint iets van een wedstrijd te krijgen. Er beginnen namen te circuleren van internationale draaiers. Wij amateurs hoeven niet meer om den brode elke week 100 slakommen te draaien, wij kunnen lekker draaien wat we leuk of mooi vinden, of we willen iets maken wat we moeilijk vinden en willen proberen.

Bij deze op de voorgrond tredende internationale draaiers gaat het toch meestal om of het voorwerp mooi is. Mooi is niet altijd moeilijk te maken en zegt dus niet altijd iets over 's mans technische vaardigheden. Ik wil een lans breken voor het ambachtelijke kunnen, voor de technische kennis van zaken. Niet dat ik daarmee de bovengenoemde gerenommeerde

draaiers af val, niet in het minst. Mooi is mooi, blijft mooi. Wat mij betreft is het kunst, werkelijk kunst. Daar valt niet over te twisten

Maar techniek is absoluut nodig om wat dan ook te kunnen maken, techniek is een geheel op zich zelf staand onderdeel van het ambacht. Technische (ambachtelijke) vaardigheid daar zou erkenning voor moeten komen.

Een guts zodanig voeren dat deze hout snijdt, is al moeilijk. Een guts zo voeren dat deze alleen hout snijdt, daar waar het nodig is en niet waar al genoeg afgenomen is, is nog veel moeilijker. Bij cilinder draaien al lastig, bij het draaien van een potje of schaal nog lastiger te verwezenlijken. We kunnen nog 500 moeilijke situaties beschrijven. Niet nodig, we weten er alles van. Het ambacht houtdraaien is een zo veel omvattende bezigheid, dat er voor een elk altijd nog wat bij te leren valt. Er zou een erkenning moeten komen in de vorm van zoiets als een gezelschap- en meesterdiploma. Ik heb gestreefd naar een ministerieel gezelschap--meesterdiploma. Maar helaas het ministerie heeft niet genoeg interesse. Radius zou zelf tot een waardering moeten komen. We hebben kennis genoeg in huis.

Hierbij roep ik op, u die hierin wil mee denken, contact met mij op te nemen. Het laatste woord over ambacht is nog lang niet gesproken!

Muck Douma.

023 5311848.

DROOG HOUT

Stichting Vormgeving in Hout geeft een brochure uit over zelf drogen van hout: DROOG HOUT principes en praktijk. In de inleiding komen basisbegrippen aan bod. Hoe werkt hout en wat is handig te weten als men zelf hout wil gaan drogen. Dan komen vormgevers in hout aan het woord over hun praktijk en hun manier van houtdrogen, een meubel/spelgoedmaker Pim van der Heijden, de meubelmakers Bert Aalbers en Jan Malschaert en een houtdraaier Christiaan Jörg. De tekst is leesbaar en toegankelijk geschreven door Marije Verbeeck. Tekenares Erna Kuik maakte duidelijke illustraties. Het boekje van 20 pagi-

na's is te bestellen via www.vormgevinginhout.nl en kost inclusief porto € 6,-

De brochure DROOG HOUT werd gepresenteerd op de tentoonstelling VORMGEVERS IN HOUT op Fort bij Vechten op 17 oktober 2009. In 2008 werd het boek VORMGEVING IN HOUT op deze tentoonstelling gepresenteerd. Van dit boek zijn er inmiddels bijna 4000 exemplaren verkocht. Voor meer informatie kijk op: www.vormgeversinhout.nl of www.vormgevinginhout.nl

Oproep aan alle leden van Radius

In AktieRadius no. 61 heeft u een uitgebreid artikel kunnen lezen over "Filosoferen over draaiwerk". Het doel daarvan was om het 'gewone' draaiwerk naar een wat hoger plan te tillen, naar een niveau waar vooral de vormgeving belangrijk is.

Op de a.c.p.-bijeenkomst (a.c.p. = afdelingscontactpersonen) van zaterdag 24 oktober is dit onderwerp uitgebreid aan de orde geweest. Sommige van de aanwezigen stoorden zich er aan dat er toen over 'houtdraaien als kunst' werd gesproken omdat kunst op zoveel manieren opgevat kan worden. Wat sommigen kunst noemen, vinden anderen foielelijk. Het is en was zeker niet mijn bedoeling om te suggereren dat gewoon houtdraaien minder zou zijn of dat er een scheiding aangebracht zou gaan worden tussen 'kunstdraaiers' en 'gewone draaiers'. Integendeel, iedereen die wil houtdraaien doet dat omdat hij of zij er plezier in heeft en vaak ook nog mooie dingen maakt.

Het doel is wel om mensen die de techniek van het draaien goed onder de knie hebben te vragen om samen eens na te denken en te praten over vormgeving. Ik heb in dat artikel in AktieRadius laten zien dat er op houtdraaigebied veel mogelijk is ondanks de beperking die houtdraaien heeft. Zelfs nog veel meer dan er in dat artikel genoemd werd.

Mijn oproep is nu aan die leden van Radius, die samen eens willen nadenken over vormgeving in draaiwerk, zich bij mij op te geven. Ik heb van het bestuur van Radius het verzoek gekregen om belangstellenden eens uit te nodigen en samen te praten hoe we verder gaan, wel of niet georganiseerd. Deze oproep zal ook gedaan worden in een afdelingsbijeenkomst, maar niet iedereen is lid van een afdeling. En ook die mensen worden hierbij uitgenodigd. U kunt zich opgeven bij Ab Strijker, tel. 0320-220 118, e-mail: a_strijker@hetnet.nl

Ab Strijker, Lelystad

Houten klauwen

Een pot of schaal staat met zijn onderkant op tafel. Die onderkant zie je dus niet. Is daardoor toch iets minder belangrijk dan de zichtbare vorm van pot of schaal. Geaccepteerd wordt dan ook dat de manier waarop het voorwerp op de machine vast heeft gezeten zichtbaar blijft, bijv. de verdieping in de bodem blijft bestaan. Deze verdieping heeft dan ook vaak nog de "zwaluwstaart"ondersnijding waar de klauwen van de klauwplaat in hebben gepast. Bij montage op een vlakke plaat blijven de schroefgaten zichtbaar al of niet gevuld met vloeibaar hout.

Er zijn tegenwoordig aluminium platen met verplaatsbare rubberen nokken. Als de schaal zich er toe leent kan die omgekeerd tegen de platen opgesloten worden en dan kan de bodem mooi schoon gedraaid worden. Met een beetje hogere pot wordt dat al twijfelachtig. Het gevaar bestaat dat de pot tussen de nokken uit breekt. Daar heeft Axminster het volgende op gevonden.

Er zijn kleine stalen plaatjes te verkrijgen, die op de klauwplaat geschroefd kunnen worden. Op deze plaatjes wordt een grote, in vieren gedeelde ronde multiplex plaat geschroefd. Op deze multiplex plaat kun je vier grote klossen (vuren)hout lijmen. Platen in klauwplaat

plaatsen, klauwplaat op bank plaatsen en klauwen dichtdraaien. Nu voorzichtig het "contra"profiel van de (rand) van de schaal in het vurenhout draaien. Iets kleiner dan de diameter van de schaal. Klauwen opendraaien, schaal ondersteboven in de vuren klauwen plaatsen, klauwen en dichtdraaien. De schaal zit nu muurvast en de bodem kan bewerkt worden.

Nu ontstaat ook de mogelijkheid een aparte "staring" onder de schaal te maken. Met een schaal gevat in "houten klauwen" kun je inderdaad meer kracht (geweld)gebruiken om welke bewerking dan ook uit te voeren. Je moet wel een klauwplaat hebben waar de klauwen van uitgewisseld kunnen worden. De APTC (Axminster) klauwplaat heeft die mogelijkheid. Maar indien je al in het bezit bent van een aluminium plaat met nokken, kun je daar multiplex platen op bevestigen. Mogelijk moet je gaten boren waardoor heen je de aluminium platen op de klauwplaat kunt schroeven.

Muck Douma

www.craftsupplies.nl

Online winkel voor de houtspecialist

E-mail: info@craftsupplies.nl
Tel: 06-41 674 523

Hout - Fineer - Gereedschappen - Draaiaccessoires - Afwerkingsmaterialen - Schuurmaterialen - Ivoo

IN BEELD: Christian Lehr (1951)

Researcher en houtdraaiier/meubelmaker

Tijdens de laatste bijeenkomst in Bunnik van "Vormgevers in hout" werd mijn aandacht zodanig getrokken door het tentoongestelde draaiwerk van Christian dat ik besloot hem te interviewen voor IN BEELD.

Christian Lehr werd in 1951 geboren in Bruchsal (Duitsland) in een gezin bestaande uit vader, moeder en twee jongens, Christian is de jongste. Vader was bankemployé en moeder huisvrouw. Toen Christian zes jaar was verhuisde het gezin naar Mannheim. Daar bezocht hij het gymnasium dat hij in 1969 met succes afsloot. Direct daarna werd hij voor de dienstplicht in het leger in het onderdeel Verbindingstroepen ingelijfd. Hij beëindigde de dienstplicht in 1971 als Hauptgefreiter (korporaal 1e klas). Na de diensttijd startte hij de studie natuurkunde aan de Universiteit Heidelberg waar hij in 1977 zijn doctoraal succesvol afsloot. Hij besloot aan de Universiteit Ulm te promoveren op het onderwerp Vaste Stof Fysica, wat hem in 1981 gelukte. Hij ging dus in het leven verder als Dr. Lehr. Sinds zijn jeugd was hij tevens bezig met zijn

Schaal met slaap

hobby: roeien. In deze tijd lukte het hem een plaats te veroveren in de Duitse nationale jeugdroeiploeg. Met dit team nam hij in 1968 deel aan de wereldkampioenschappen roeien op de Bosbaan in Amsterdam. Via roeivrienden ontmoette hij een Nederlands meisje, dat later ook zijn echtgenote werd. Gedurende zijn studie reisde hij ongeveer elke maand naar zijn groteliefde in Wijk bij Duurstede in Nederland. Omdat hij besloot naar Nederland te gaan, ging hij op zoek naar een baan in Nederland.

Na verschillende oriëntaties bij de universiteiten in Twente, Nijmegen en Philips in Eindhoven vond hij een baan als petro-fysicus en geomechanicus bij het Researchlaboratorium van Shell in Rijswijk. Hij verhuisde naar Rijswijk en eenmaal gesetteld, trouwde hij in 1983. Gedurende zijn werk bij de Shell werd hij, vanwege zijn deskundigheid, voor

Schaaltje met deksel

Twee potjes met deksel

enkele jaren gestationeerd bij de Nederlandse Aardolie Maatschappij.

De studie aan de Universiteit in Ulm betekende tevens dat hij in een landelijke omgeving kwam te wonen. Door daar te gaan wonen bleek hij ook meubels nodig te hebben. Hij besloot ze zelf te maken. Al snel kwam hij in contact met andere vakgebieden zoals meubel-

sierlijk kastje

Vaasje met deksel en kandelaar

makers en timmerlieden en de omgeving leverde hem voldoende hout. Bij het maken van meubeltjes moesten er natuurlijk ook poten onder tafels en kastjes komen. Dus bouwde hij zijn eigen draaibankje met een boormachine en wat hulpmateriaal. Verhuisd naar Nederland kocht hij een echt draaibankje (merk L&S). Draaien kon hij echter maar beperkt. Het bleef bij schrapen. Hij probeerde meer kennis te krijgen van het draaien en meende dat gevonden te hebben bij een afdeling van de Universiteit Delft. Dit bleek echter niet de goede weg. Ongeveer tien jaar geleden kwam hij op "Open Dag Hout" in contact met Christiaan Jörg. Deze leerde hem onder andere het snijdend draaien. Op basis van deze ervaring verving hij zijn L&S niet alleen door een nieuwe Wivamac 1000 maar hij bouwde op zijn dakterras ook een grote serre die hij inrichtte als werkplaats. Bij mijn bezoek aan hem kwam ik tot de conclusie dat hij deze werkplaats tot in de puntjes heeft georganiseerd en ingericht. Daarna volgde het werkelijke draaien, zoals schalen, doosjes, kandelaars, kommen, enz. waarvan op bijgaande foto's slechts een kleine representatie te zien is. Intussen volgt hij een cursus meubelmaker die hij, gezien de kast hiernaast die hij heeft gemaakt, zeker met succes zal afronden.

Roelof C. Schmidt, Everdingen

Sanding Sealer?

Ja, hoe vertaal je dat? Bij “schuur afsluiter” denken we al snel aan een klink op een schuur of een hangslot. De virtuele vertaalhulp op internet probeert me wijs te maken dat we het dan over “zandstralen robbejager” hebben dus daar worden we ook al niet veel wijzer van. Maar goed, aangezien de heer Van Dale ook al “Googelen” als een normaal Nederlands woord bestempelt, ben ik maar even zo vrij om “Sanding Sealer” dan ook maar als een normaal houtdraaierswoord te bestempelen en mij verder van enige vertaalpogingen te onthouden. Tot zover allemaal erg prettig zult u wellicht denken maar daarmee weet ik nog steeds niet wat het is, wat je er mee doet en waarom dat dan wel (of niet) zo een leuk produkt is. Laten we het daar dus eens over hebben want ik zie op de demodagen soms mensen met een schuin oog naar onze sanding sealer kijken en hoor dan zachtjes denken “leuk flesje hoor, maar wat moet je dáár nou weer mee?”

DE EERSTE VRAAG DUS MAAR: “WAT IS HET?”

Daarmee begint het feest al weer direct want “wat is het” moet eigenlijk zijn “wat zijn het”. Meervoud dus, want er zijn heel veel soorten en typen sanding sealers op de markt. Dol als we zijn op hokjes kunnen we ze echter globaal in een aantal soorten onderverdelen. Zo zijn er sanding sealers die alleen dienst doen als sanding sealer (wat dat is vertel ik u zo) en er zijn sanding sealers die daarnaast ook dienst doen als poriënvullers. Er zijn bovendien sanding sealers die speciaal ontwikkeld zijn voor gebruik onder één specifieke afwerking en er zijn universeel toepasbare sanding sealers. Ze hebben echter allemaal gemeen dat ze de tijd verkorten die je nodig hebt om je werkstuk voor te bereiden voor de uiteindelijke afwerking of dat ze problemen bij het aanbrengen van de afwerking

voorkomen. Welke ingrediënten ze bevatten hangt uiteraard af van het type en merk sanding sealer maar om ook hier maar weer even te “globaliseren”: specifieke sanding sealers bevatten ingrediënten die specifiek te combineren zijn met de betreffende eindafwerking, algemeen toepasbare sanding sealers bevatten ingrediënten die onder vrijwel elke afwerking kunnen gedijen waarvan de meest toegepaste ingrediënt schellak is.

TWEEDE VRAAG: “WAT DOET HET?”

Om dat te beantwoorden gaan we eerst even naar de praktijk. U heeft een prachtig werkstuk gedraaid en dat ook keurig volgens de regelen der kunst geschuurd zodat het oppervlak aanvoelt als een babybilletje waar de firma Zwitsal jaloers op zou zijn; helemaal geweldig dus! Vervolgens gaat u aan de slag met de volgende stap, bijvoorbeeld het kleuren van het werkstuk met waterbeits of bijvoorbeeld het in de olie zetten van uw nieuwe aanwinst. Dan keurig volgens de gebruiksaanwijzing laten drogen en zie daar: ... ja, ... het ziet er wel leuk uit hoor maar dat prachtig gladde babybilletje waar we het net over hadden, is ineens veranderd in de stoppelbaard van een verdwaasde landloper. Zó stoffig was het toch ook weer niet in de werkplaats? Inderdaad, zó stoffig zal het waarschijnlijk wel niet geweest zijn in uw werkplaats. Als u echter even de microscoopbril opzet kunnen we zien wat er gebeurd is. Als we het oppervlak schuren worden veel houtvezeltjes afgesneden door de schuurkorrels van uw (uiteraard scherp) schuurpapier. Een ander groot deel van de oppervlaktevezeltjes echter wordt slechts gedeeltelijk “los gescheurd” van de ondergrond en bungelt vervolgens als een harige massa aan het werkstuk. Door vervolgens fijner te schuren

of bijvoorbeeld te polijsten met krullen wrijft u een deel van deze bungelende vezels weer keurig tussen hun soortgenoten waardoor het eerder genoemd prachtig gladde oppervlak ontstaat. So far so good om maar even bij de Sanding sealer te blijven. Als we vervolgens echter het oppervlak bevochtigen met bijvoorbeeld beits of olie worden ook de bungelende vezels vochtig en gaan als gevolg daarvan uitzetten. Aan de zij-kanten van deze gladgestreken vezels zaten weer andere al dan niet goed vastzittende vezels zodat er in die richting geen mogelijkheid tot expansie beschikbaar is. Gevolg is dus dat de vezels uit het oppervlak gedrukt worden, dus oprijzen uit het gladde oppervlak en zo de stoppelbaard veroorzaken. Een eenvoudige oplossing om dit cuvel te voorkomen is, nadat u het werkstuk tot babybilletje heeft geschuurd, het werkstuk te bevochtigen met water en bijvoorbeeld een plantenspuit en het vervolgens te laten drogen. Ook hierdoor zullen de vezels oprijzen. Schuur vervolgens nogmaals lichtjes met fijn schuurpapier en u zult al een deel bungelende vezels minder hebben. Een ander deel echter zult u ook nu weer keurig glad gestreken hebben zodat we daarna opnieuw bevochtigen, laten drogen en weer heel lichtjes na-schuren. Dit doen we een aantal keren tot er geen rijzende vezels meer merkbaar zijn. Hoe vaak we dit ritueel uit moeten voeren hangt uiteraard af van de houtsoort en uw draai- en schuurwerk maar als dit eenmaal succesvol is voltooid kunnen we probleemloos de afwerking aanbrengen zonder dat we het pand met een stoppelbaardwerkstuk zullen hoeven te verlaten. Of u ook zelf zonder stoppelbaard de schuur af zult sluiten is echter even afwachten want het zal u duidelijk zijn dat dit in sommige gevallen een boel werk kan zijn. Laten we hetzelfde spelletje dus nog eens doen maar nu door gebruik te maken van sanding sealer. We hebben netjes gedraaid en we hebben weer keurig geschuurd

zodat we weer in het babybilletjes-stadium gekomen zijn. We brengen dan vervolgens met een pluisvrije doek een dunne laag sanding sealer aan op het oppervlak en laten dit, afhankelijk van de temperatuur, 10 minuten tot een uur drogen. Het vocht in de sanding sealer zorgt er nu voor dat de bungelende vezels oprijzen en de andere ingrediënten (in onze producten onder andere schellak) zorgen ervoor dat deze gerezen vezels bovendien gefixeerd worden doordat ze worden ingepakt in een minuscuul dun laagje harde lak. Als de sanding sealer goed droog is schuren we vervolgens nog één keer lichtjes na, bij voorkeur in de richting van de nerf, en met een fijne korrel (600, 800 of fijner) waarmee we wel de gefixeerde, overeind staande vezels afbreken maar geen bungelende vezels terug in het oppervlak strijken en we ook vrijwel geen nieuwe bungelende exemplaren veroorzaken. Resultaat: snel klaar; dat babybilletje van daar-net was toch zo glad nog niet als u wellicht al dacht en de uiteindelijke afwerking kan nu ongestraft worden aangebracht...

Is dat alles? Nee hoor, het wordt nog veel leuker. We gaan weer even gezellig afwerken. Laten we eerst maar eens even gaan beitsen. Alles is keurig voorbereid zodat we de beits ter hand nemen en het hele werkstuk van een egale laag beits voorzien. Even in laten trekken volgens de gebruiksaanwijzing en het overvloedige materiaal halen we afhankelijk van de soort beits weg met een doekje. Dan nog even laten drogen en zie daar: de kopse kanten van het hout zijn aanmerkelijk donkerder geworden dan het langshout! Hmmm. Het zal u duidelijk zijn dat dit veroorzaakt wordt doordat het kopse hout nu eenmaal veel meer vocht en dus kleurstof opneemt dan het langshout maar daarmee is het probleem natuurlijk nog niet opgelost. Waar we het probleem wel mee oplossen is, jawel: een traditionele sanding sealer (dus geen sanding

sealer die ook poriën vult). Na keurig voorbewerken zoals we hierboven hebben besproken brengen we een laagje sanding sealer aan op het werkstuk. Ook nu zullen de kopse kanten aanmerkelijk meer vocht opnemen dan het langshout waarna de sanding sealer gaat drogen en er dus ook in de poriën van het kopse hout een relatief grote hoeveelheid schellak achter zal blijven waardoor de poriën afgesloten worden en dus voortaan minder vocht op zullen nemen. Als we hierna aan de slag gaan met de beits zal er dus in de kopse kanten minder vocht en dus minder kleurstof trekken zodat er dus ook veel minder kleurverschil op zal treden tussen kops- en langshout.

Nog meer leuks? Jazeker! We kennen ze allemaal wel die bijzondere stukken geschonden hout waar sommige houtdraaiers zulke fantastische werkstukken uit weten te toveren.

Stukken met slaap, hout met zacht stukken, wortelknollen en noem ze maar op. Ook hier geldt dat als we ze keurig hebben voorbewerkt en we met de afwerking aan de slag gaan, of dat nu beits, olie, lak, was of iets anders is, dat dan de zachte stukken van het hout veel meer vocht op zullen nemen dan de "gezonde" stukken waardoor de zachte stukken óf donkerder zullen worden zoals we hiervoor hebben gezien, óf na drogen van de afwerklaag doffer zullen blijven dan het aangrenzende hout. Door ook deze werkstukken eerst in de sanding sealer te zetten zorgt u er enerzijds voor dat de zuigkracht van de zachte stukken weer aanmerkelijk vermindert wordt waardoor deze dezelfde glans zullen krijgen als het omringende hout. Anderzijds brengt u met de aangebrachte schellak een klein beetje extra stevigheid in het zachte hout aan waardoor dit ook nog eens beter en dus gladder te schuren is.

MEMENCO

Machines, gereedschappen, hout en toebehoren voor de creatieve houtbewerker

Memenco levert al vele jaren machines, gereedschappen, hout en toebehoren aan de creatieve en ambachtelijke houtbewerker.

Door eigen import uit ondermeer Australië, Engeland, Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten, kan vaak tegen concurrerende prijzen geleverd worden.

Bekende merken en namen zoals Ashley Iles, Craft Supplies, Crown Tools, Danish Oil, Eze Lap, Henry Taylor, Scheppach, Teknatool, Tormek, en sinds kort het eigen merk WHT.

Nu in de picture:

Teknatool Nova 3000
Prijs: € 1.250,00

6-delig HSS beitelset
Prijs € 125,00

Meer weten? Bekijk dan de website www.memenco-europe.com, of bel 0528 – 266362.
Bezoekadres (na telefonische afspraak): Hoofdstraat 46, 7921 AM Zuidwolde.

Dit verhaal behandelt uiteraard slechts de grote lijnen en is gebaseerd op de sanding sealer die u bij ons in het assortiment vindt. Dat is een traditionele sanding sealer op basis van schellak en die derhalve geschikt is voor bovenstaande acties. Sanding sealers die ook poriën vullen of die gebaseerd zijn op andere ingrediënten kennen uiteraard ook andere toepassingen. Voor wie onze Shellawax producten gebruikt tot slot nog even de opmerking dat die producten speciaal ontwikkeld zijn om gebruikt te worden op kaal hout. Voor die producten is het derhalve

minder gewenst om eerst een laag sanding sealer aan te brengen.

Ik hoop u hiermee weer een stukje verder op de weg naar een prachtige afwerking te hebben geholpen maar mocht u na het lezen van dit artikel nog vragen hebben dan bent u natuurlijk meer dan van harte welkom om deze te stellen via ons e-mail adres info@rons.biz of op één van de komende DemoDagen.

Ron van Zaltbommel

Jan Woerde, een handwerkerman

Houtdraaiend Nieuwkoop is een kleine club houtdraaiers. Voor het eerst lieten zij wat van zich zien in het Archeon op het jubileumfeest van Radius. Dat stimuleerde hen om vaker naar buiten te treden tijdens regionale crea-, kunst- en ambachtsmarkten. Het aardige daarvan is dat je nieuwe contacten op doet. Er blijken onnoemlijk veel houtdraaibankjes in schuurtjes te staan, alleen weten de kinderen / kleinkinderen niet wat ze er mee moeten. Allemaal nemen ze zich voor om het ook eens te gaan proberen, maar meestal komt het er niet van.

Via zo'n contact kwamen we terecht bij Jan Woerde, 86 jaar oud, timmerman van beroep. Hij komt uit een geslacht van molenmakers. Als timmerman pakte Jan Woerde alles aan om geld te verdienen. In de oorlog maakte hij in opdracht spinnewielen en heftjes / handvatten voor

De werkplaats met losse motor en versnellingsbak

gereedschap. Hij maakte ook in opdracht houten bollen voor lampen. Aan een centrale houten bol werden dan smeedijzeren armen bevestigd. Kortom, Jan heeft het houtdraaien nog als beroep uitgeoefend.

Na de oorlog heeft hij een draaibank overgenomen van een van zijn opdrachtgevers. De bank wordt aangedreven door een vrijstaande krachtmotor die via een grote aandrijfriem de as van de bank in beweging kan zetten. Op de bank zelf is een oude versnellingsbak van een T-Ford gemonteerd die het mogelijk maakt de snelheid van de bank te regelen. Zoals het met die oude versnellingsbakken meestal is, moet je enige feeling hebben om hem in de juiste ver-

Basismodellen van de kandelaars

Enkele voorzittershamers

De teruggevonden oude schaakstukken

snelling te krijgen. Maar als dat eenmaal gelukt is, dan draait de bank ook als een zonnetje, vrijwel geluidsarm, geen trilling.

De laatste 2 jaar draait Jan niet meer. Hij is te oud, zijn gezondheid laat hem in de steek. Toch liggen de houtkrullen onder de bank nog een halve meter hoog. Zijn werkplaats ligt vol met allerlei blokken hout, deels voorgedraaid. De kopse kant allemaal afgeplakt met breed plakband, om scheuren te voorkomen. Veel hout is ook van de schors ontdaan. Niet ingewijden zullen dit hout straks allemaal linea recta in de open haard of allesbrander gooien. Houtdraaiers zouden er nog vele genoeglijke uren aan kunnen beleven.

Wie dit allemaal ziet kan slechts concluderen dat Jan genoten heeft van zijn werk. Met trots kan hij er over vertellen. Als hobby heeft Jan Woerde kandelaars gedraaid. Hij had 3 basismodellen. Daarnaast had hij ook een liefde voor

voorzittershamers die hij in alle modellen en maten maakte. Wie uit een geslacht van molenbouwers komt, bouwt ook molens. Hij heeft een volledig functionerend schaalmodel van een wipwatermolen gebouwd, waarvan het binnenwerk niet alleen volkomen precies is nabgebouwd maar ook nog functioneert, inclusief rem. Helaas ligt deze molen deels gedemonteerd binnen, om verval door weer en wind en door de tand des tijd tegen te gaan.

Enkele dagen na het schrijven van dit verhaal wordt ik door Jan opgebeld. Of het artikel al af is? In de schuur heeft hij nog een blik gevonden met schaakstukken die hij in de oorlog op bestelling gemaakt heeft. Hij is er nog steeds trots op dat zijn stukken zo goed gelukt zijn.

Naar buiten treden met houtdraai-activiteiten levert contacten op die inspireren en verrijken. Een aanrader dus.

Pierre Waelen

Oproep

Als een van de laatste regio's (of misschien wel de laatste !) heeft Limburg nog geen afdeling van RADIUS. Een aantal jaren geleden heeft Ger Vervoort een poging gedaan om een afdeling op te richten. Dit mislukte jammer genoeg door gebrek aan belangstelling. Wellicht is nu de tijd er wel rijp voor. Daarom bij deze een oproep aan belangstellenden om zich te melden bij mij: Jan Hovens. Ik wil een eerste bijeenkomst bij mij in de werkplaats plannen in januari en wel op zaterdag 24 januari. Iedereen die belangstelling heeft of alleen maar nieuwsgierig is, is welkom. Samen zullen we dan kijken hoe we e.a. in de toekomst verder organiseren.

Graag een berichtje naar: Jan Hovens, Schaapsdijkweg 49, 5913 PB Venlo

0625148676, jhovens@worldonline.nl

Van de Leestafel

Sinds december 2007 verschijnt in Duitsland het tijdschrift "Drechsler Magazin", dat zich volgens de ondertitel wil profileren als 'Das moderne Fachmagazin für Hobby, Profi und alle Interessierten'. De uitgever en redacteur is Holger Graf. Het blad verschijnt vier keer per jaar en kent een vaste inhoudsverdeling volgens het schema: Rubrieken (Editorial, Lezersgalerie en Vooruitblik op de volgende aflevering), Techniek en Nieuws, Praktijk, Portret en Reportages, Tentoonstellingen en Beroep & Verenigingen.

De zomereditie 2009 (no.7) presenteert een in stappen ingedeeld werkplan, compleet met werktekening en foto's, voor het maken van een houten driewieler naar ontwerp van Martin Klotz uit Zuid-Tirol. Ook worden twee kleinere draaibanken, de Vicmarc VL 100 en de

Jet JWL-1220, met elkaar vergeleken. Niet verbazingwekkend is het resultaat: de bijna driemaal zo dure Vicmarc komt als beste uit de test.

Maar ook de Jet krijgt een goede beoordeling en kan worden aanbevolen als draaibank voor beginners of als tweede, kleine, draaibank in de werkplaats. Dit komt vooral omdat de gevonden zwakke punten eenvoudig kunnen worden verholpen. Voor de liefhebbers van het draaien van doosjes is er een artikel van Horst Kontak met een aantal foto's van door hem gemaakt werk. Als 'Lezerstip' is een werkplan voor het maken van een middelpuntvinder uit

Waar kiest de vormgever in hout

U zoekt Japanse zagen en beitels, 'n schaaf van Lie-Nielsen of Clifton. Of een perfecte houtdraaibank met opspangereedschappen voor klein en groot werk en keuze uit honderden houtdraaibeitels. U bent meubelmaker of houtsnijder. U wilt

uit de grootste collectie

alles zien en lezen op het gebied van de ambachtelijke houtbewerking. Voortaan vindt u alles onder één dak! Welkom van dinsdag t/m zaterdag en ook op donderdagavond!

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel.: 026-4451644
Fax: 026-4424435

gereedschappen? **BAPTIST**
VOOR HOUTBEWERKERS
houtbewerkers@baptist.nl

acrylglas opgenomen. In een artikel over de bekende Franse houtdraaier Christian Delhon wordt in woord en beeld uit de docken gedaan hoe hij in slechts negentig minuten een Chinese Kogel maakt. Een uitdaging om dit ook zelf eens te proberen! Tot slot is daar het vaste artikel met een uitvoerige beschrijving van een bepaalde boomsoort, ditmaal staat de Linde in de schijnwerper.

Intussen is in augustus ook de herfsteditie (no. 8) verschenen, met daarin een uitgebreide handleiding voor het maken van een houten fluit met captive ring. De handleiding is afkomstig uit het openluchtmuseum Hjerlhede in het Deense plaatsje Vinderup, waar men op antieke draaibanken deze en ander voorwerpen maakt voor de bezoekers. Wellicht een aardige tip voor als u daar eens in de buurt bent. In de rubriek Portretten wordt aandacht besteed aan de Amerikaanse houtdraaier David Nittmann en zijn werk. Gedraaide vazen en schalen bewerkt hij door inbranden en kleuren, met als resultaat kunstwerken die bij eerste beschouwing lijken te zijn gemaakt uit vlechtwerk. Prachtige foto's maken duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. In de rubriek Beroep & Verenigingen wordt een wel zeer bijzonder schaakspel met afzonderlijke opbergdozen voor de witte en de zwarte stukken gepresenteerd. Voor de schakers onder ons een stimulans om ook eens je eigen schaakstukken te ontwerpen en te maken! Na het lezen van het volgende artikel heeft het vervaardigen van een schaal met 'natuurrand' op drie ebbenhouten pootjes geen geheimen meer. Voor liefhebbers van grootschalig werk wordt de zware Steinert-Maximo draaibank

besproken. De producent van deze bank geeft aan dat deze bank tot een nieuwe topklasse behoort, volgens de schrijver van het artikel (Holger Graf) kan niet langer gesproken worden van groot en groter, maar is reusachtig en reusachtiger meer van toepassing. De prijs die voor deze machine moet worden betaald maakt dat ook duidelijk, want deze begint bij 10.000 euro! De in deze uitgave besproken boom is de Taxus (Taxus Baccata L.).

Dit tijdschrift, met zijn gerichtheid op het Duitse taalgebied, is een waardige tegenhanger van de Engelstalige tijdschriften, zoals het veel gelezen Woodturning. Naast de artikelen geven ook de advertenties van Duitse, Oostenrijkse en Zwitserse firma's een goed overzicht van wat er in de markt te koop is.

Bas Melis

Twijfelen kan ook goed uitpakken

Tussen mijn stapel brandhout vond ik een mooi stuk beuk van diameter 180 mm en zo'n 60 cm lang, behoorlijk voorzien van slaap. Na lang twijfelen, gooi ik het in de kachel of zal ik het gebruiken als draaihout. Uit nieuwsgierigheid wat er onder de schors zou zitten heb ik het geheel tussen de centers rond gedraaid. De volgende dag ging ik kijken hoe het er toen uitzag. Na 1 nacht was het over de gehele lengte gebarsten. Weer twijfel: wordt het kachel of niet? Ik heb toen gekozen voor 2 dagen dompelen in de antivries. Na enkele dagen uitlekken heb ik het hele stuk te drogen gelegd in mijn houthok boven op het brandhout met het idee "barst maar". Toen ik mijn brandhout een jaar later naar binnen sjouwde, kwam ik het weer tegen. Met verbazing zag ik dat het scheurtje van ongeveer 1 mm gegroeid was naar gemiddeld 11 mm. Weer twijfel: toch bij het kachelhout of niet. Op een tentoonstelling van onze zuiderburen in Leuven had ik een kandelaar gezien met een barst over de hele lengte die opgevuld was met lood of tin en dat bracht mij op een idee. Bij de oudijzerboer heb ik oud ijzer en messing voor lood geruild. Op de rommelmarkt heb ik een gietijzeren kroes met schenkduit gekocht. Wel moest ik er een langere steel met houten greep aan maken en klaar was Kees. Tegen beide einden heb ik met plankjes en een lijmtang de scheur gedicht en het volgieten kon beginnen. Handschoenen aan en veiligheidsbril op, lood in de

kroes en in de houtkachel. Nog geen 10 minuten en het lood was vloeibaar en het spannendste moment was daar. Het volgieten op zich ging als een fluitje van een cent. Let er wel op dat de barst in 1 keer vol moet zijn want eenmaal gestold, hecht het niet meer! Eindelijk kon het

draaien beginnen. Opgespannen tussen de centers heb ik eerst geprobeerd bij welk toerental ik het best kon draaien terwijl het hout toch al rond was. Gestart met ongeveer 500 toeren per minuut was het net of het stuk hout met mijn draaibank de werkplaats uit wilde wandelen door dat het lood (zeer zwaar) allemaal aan één kant zat. Noodgedwongen heb ik de draaibank extra verankerd aan de muur. Daarna het toerental verlaagd tot ongeveer 100 toeren per minuut en dat was enigszins te doen. Aangezien lood vrij zacht is en mijn beitels goed scherp ging het draaien, met profielbeitels, vrij makkelijk. Bij het schuren heb ik wel problemen gehad. Omdat het hout sneller afneemt als het lood, loopt het schuurlijnen vol met lood en maakt het hout zwart. Wat nu? Ik heb met een zoetviltje het ruggetje lood tot net onder het niveau van het hout weg gehaald en ben opnicuw, al draaiend, gaan schuren tot de natuurlijke kleur terug was en goed glad. De eindkorrel was 1200. Het geheel is afgewerkt met steenolie (zie foto).

Beste draaivrienden en -vriendinnen, ik ben blij dat het stuk hout niet voortijdig in de kachel is beland.

L. Buijs, lid van de Schelddraaiers.

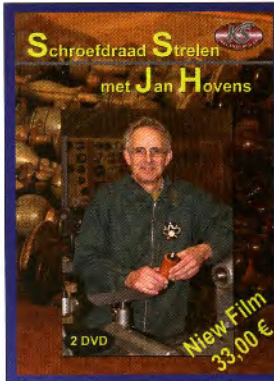
DemoDag najaar 2009

Een groot compliment voor een kleine afdeling van Radius. De leden van de afdeling De Waarden hadden een interessante DemoDag georganiseerd. Een afdeling met 10 leden waarvan er 9 actief hebben deelgenomen, voorwaar een compliment waard!

Foto's van René Wetzels

Schroefdraad **S**trelen
met **Jan H**ovens

2 DVD
Nieuw Film
33,00 €

Drechselbedarf Schulte
Am Krähenberg 2
49744 Gr. Hesepe
Duitsland
Tel: 0049 5937 913234

In dit nummer

Van de Bestuurstafel	3
Van de Redactie	3
Het draaien van een Viking	4
Nieuwe materialen	10
Met de Dommeldraaiers naar Diest	11
AktieRadius blijft bestaan!	12
Afdelingsnieuws, Agenda, enz.	14
Houten klauwen	18
IN BEELD: Christian Lehr (1951)	19
Sanding Sealer?	21
Jan Woerde, een handwerkerman	24
Oproep	25
Van de Leestafel	26
Twijfelen kan ook goed uitpakken	28
DemoDag najaar 2009	29

LIDMAATSCHAP

De kosten van het lidmaatschap van RADIUS bedragen € 25,- per jaar; voor leden wonende in het buitenland € 27,50 per jaar. Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk.

- 1 € 25,00 - lid voor het hele jaar plus alle tijdschriften van dat jaar
- 2 € 12,50 - lid na 1 juli met tijdschriften van het tweede halfjaar
- 3 inschrijven na 1 november, lid m.i.v. 1 januari daaropvolgend.

De inschrijf- en administratiekosten bij elk van deze mogelijkheden bedragen Euro 5,-

Men is lid van de vereniging eerst nadat zowel het inschrijfformulier als de inschrijf- en administratiekosten zijn ontvangen. Verzoeken adreswijzigingen tijdig door te geven aan de ledenadministrateur, deze zorgt voor verdere verspreiding hiervan.

Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid tenminste 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen.

ING BIC code:	BIC INGBNL2A
ING IBAN code:	IBAN NL66INGB0000741949
Rabobank BIC code:	RABONL2U
Rabobank IBAN code:	NL54RABO0396 3723 17

Colofon

Foto omslag: Kerstboom naar een idee van Peter van de Waal
Foto: René Wetzels

Achtergrond foto: Hans Scholte
Opmaak en druk: Drukkerij Ter Burg

Direct **uit voorraad** leverbaar...
ruim 80 soorten **massief** hout
Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd. **U bent welkom!**

af

Arnhemse Fijnhouthandel

Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

**NIEUW BIJ
VDH**

JET

**VRAAG NAAR ONZE SPECIALE
JET CATALOGUS OF BEZOEK ONZE
WEB-SITE WWW.VDHBV.NL**

VDH

**MACHINES &
GEREEDSCHAPPEN B.V.**

**SHOWROOM: TEXASDREEF 8 • 3565 CL UTRECHT
TEL.: (030) 296 3270 • FAX: (030) 293 6600
INFO@VDHBV.NL • WWW.VDHBV.NL**